

גליון 704
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ברוך המחזיר אבידה לבעלים

מעשה בסוחר אחד שהלך למקום רחוק לקנות סחורה, והיו לו חמש מאות זהובים בארנקו, ומכיון שחשש שיגנבו ממנו את הכסף, לכן הטמין את הכסף במקום צנוע באדמה, ואדם אחד ראה זאת וגנב לו את הכסף מהקרקע, כשבא הסוחר לקחת את כספו ראה שהכסף לא נמצא, והבין שמישהו גנב את הכסף, נשא עיניו וראה שיש בית קרוב לאותו מקום, ועלה בדעתו שבעל הבית גנב את הכסף, והסוחר בהיותו חכם ונבון, ניגש לבעל הבית ואמר לו, שהוא הביא שני ארנקים אחד של חמש מאות זהובים ואחד של שמונה מאות זהובים, ואת הארנק של חמש מאות הטמין באדמה, וכעת רוצה להתייעץ אתו אם כדאי להטמין גם את הארנק של השמונה מאות באותו מקום? בעל הבית הגנב הציע לו שכדאי לו להטמין גם את הארנק השני כיון שזה מקום בטוח, ובלבו חשב לגנוב גם את הארנק השני, תיכף מיהר בעל הבית להחזיר את הארנק למקומו, כיון שאם יראה הסוחר שהארנק לא נמצא לא יניח את הארנק השני, לאחר זמן מועט בא הסוחר ומצא את הארנק ואמר: "ברוך המחזיר אבידה לבעלים"

(מדרש עשרת הדברות)

פרשת השבוע

כוחה של לימוד התורה

מספרים על הרה"ק ר' יחזקאל אברמסקי זיע"א, שפעם אמר לו יהודי שהיה חכם בעיניו ורחוק מתורה ומצוות, רבי, מוכן אני לחזור בתשובה, ובתנאי שתפתור ותתרץ לי שלש קושיות חמורות שיש לי נגד התורה. השיבו הרב מוכן אני לשמוע את קושיותיך ולתרץ אותם רק בעוד שלשה חודשים, ובתנאי שבתקופה זאת תלמד בישיבה. הסכים הנ"ל ונכנס לישיבה. עברו למעלה מארבעה חודשים, פגשו הרב בדרך ושאלו והרי סיכמנו שתבא אלי לאחר שלשה חודשים, ומדוע לא באת? השיבו הנ"ל, רבי, מאותו זמן שהתחלתי ללמוד את התורה הקדושה, פרחו ממני כל הקושיות נגד התורה, ועל כן לא ראיתי צורך לבוא אליך.

מאה פירושים על אתה הראת

מסופר: לפני שעלה הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעבסק לארץ ישראל, היה הרה"ק רבי שניאור זלמן מליאדי בעל התניא זיע"א נוהג להסתופף בצילו. פעם בשמחת-תורה, כשהגיעה שעת ההקפות, עמד הצדיק על מקומו ולא החל בפסוקי "אתה הראת". הקהל המתין, והוא אינו מתחיל. לאחר זמן

ניגש הצדיק אל רבי שניאור זלמן ואמר: "רואה אני באתה הראת' מאה פירושים, ואיני יכול לקיימם. על כן אינני יכול לפתוח בהקפות". השיב רבי שניאור-זלמן: "זה הכלל, שתמיד יראה האדם יותר רחוק מהמקום שבו הוא עומד, וכשיגיע לשם, יראה רחוק עוד יותר. כשיקיים הרבי את ק' הפירושים, יראה עוד פירושים, ואין לדבר סוף". הוטב הדבר בעיני הרה"ק מוויטעבסק והלך לומר "אתה הראת".

הקב"ה אוהב פה שלומד תורה.

מסופר, בשנת תר"פ בהיות הרה"ק הרבי הרש"ב מליובאוויטש זיע"א חולה מאד. שלח בנו הרה"ק הרבי הריי"צ זיע"א פדיונות לשלושה גאונים שיתפללו לרפואת אביו. הרה"ק ר' יוסף רוזין הרוגוצובי זיע"א. הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א. והרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א. כשוקני החסידים ראו למי הא שולח את הפדיונות, היו כאלה שהתפללו. אמר להם הרבי הריי"צ, מה אתם מתפללים? "דער אויבערשטער האט ליב א מייל וואס לערנט תורה". (הרי הקב"ה אוהב פה שלומד תורה).

זמני השבת

שמחת תורה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:33 ת"א: 5:48

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:45 ת"א: 6:46 ר"ת: 7:22

בעבורו אל תמנע מים (תפילת גשם)

תושבי הרובע היהודי שבעיר טבריה, היו מופתעים במידת-מה מהפמליה שהופיעה פתאום בעיר, בין יום-הכיפורים לחג-הסוכות. ימיו של היישוב היהודי המתחדש בטבריה לא היו מרובים. רק כעשרים וחמש שנים קודם לכן שבו כמה עשרות משפחות יהודיות, כולן מהעדה הספרדית, בעידודו של המושל המוסלמי דהר אל-עמר, והקימו מחדש את היישוב היהודי בעיר-קודש זו. היהודים התגוררו בכמה חצרות סמוכות, וכך יצרו רובע שכולו יהודי. קבוצת היהודים החדשה שבאה לטבריה, הייתה של חסידים אשכנזים, שעלו זה עתה לארץ הקודש. הברלי העדות לא מנעו מיהודי טבריה לנהוג בבני הקבוצה האורחת הכנסת אורחים חמה ולבבית, כיד המסורת הטובה עליהם.

עד מהרה נוכחו היהודים המקומיים כי האורחים הם אנשי-מעלה. בראשם עמד הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה זיע"א. גדולתו של רבי נחמן ניכרה גם בחזונו המרשימה, ועם בואו זכה מיד ליחס של כבוד והערצה. תושבי המקום סייעו לאורחיהם לשכור משכניהם המוסלמים דירות סמוכות לרובע היהודי, וכך נתרחבו תחומי הרובע.

באותה שנה, בהגיע תפילת המוסף של שמחת-תורה, נתכבד הצדיק רבי נחמן לגשת אל התיבה לתפילת הגשם, שהייתה שמורה למכובד שבחבורה. ואמנם, תפילתו של רבי נחמן הרקיעה שחקים. בקול גדול קרא את "זכור אב נמשך אחריו כמים", והציבור כולו נסחף אחריו. אולם כשהגיע למילים "בעבורו אל תמנע מים", פרץ רבי נחמן בבכי רם, שהלך ונתעצם. בהזכירו את הבקשות "לברכה ולא לקללה", "לחיים ולא למוות", "לשובע ולא לרזון" – זעק בסערת-נפש עזה. ויהי הדבר לפלא בעיני כול.

חודש מרחשוון חלף ואף חודש כסלו עבר, ועדיין לא היה זכר לטיפה אחת של גשם. הבצורת החלה להדאיג

את התושבים. אולם אז התרגשה על הקהילה צרה יותר גדולה מהבצורת. התרחבותה ומהתבססותה של הקהילה היהודית לא נשאו חן בעיני תושבי טבריה המוסלמים. לא-אחת ניסו להוציא את דיבתם רעה באוזני המושל. אולם המושל, שהיה מתון וסבלן, לא אבה לקבל את דברי הדיבה והוסיף לרחוש יחס חם לבני הקהילה היהודית. עתה סיפקה הבצורת נשק לשונאי-ישראל. כמה מיועצי המושל דאגו לטפטף באוזניו, כי היהודים הם האשמים בבצורת הקשה. בעיקר הרבו להשמיץ את התושבים האשכנזים שזה מקרוב באו.

"התנהגותם של אלה מוזרה ביותר, ובמעשיהם כישפו את השמים", אמרו. כראיה ציינו את העובדה שכבר שנים רבות לא הייתה בצורת כזאת, והנה, אך הגיעו יהודים אלה והרי התוצאה. הפעם נתקבלו הדברים באוזני המושל. על אף שבתוך תוכו פקפק ולא קיבלם כאמת מוחלטת, החליט בכל-זאת להטיל על היהודים את האחריות לבצורת הקשה. אחת מהשתיים, אמר בליבו: אם אשמים הם, יישאו בעונש, ואם נקיים הם מעון, אדרבה, יישאו תפילה לאלוקיהם אשר בוודאי יחוש להציל אותם.

אמר ועשה. הוא שלח לקרוא ליהודי ששמו היה אבו יוסף ראש הקהילה הספרדית, ובקול מאיים תבע ממנו להפסיק את הבצורת ולהוריד גשם על-פני האדמה. לא הועילו כל ההסברים והתחינות. המושל קצב שלושה ימים להבאת הגשם. ואם לא יקרה הנס וירד הגשם, כך אמר, יסולקו בשלב ראשון מהעיר כל המתיישבים האשכנזים החדשים שבגינם באה הבצורת, ובשלב השני יישקל גם סילוקם המוחלט של כל היהודים מטבריה.

כשדבר הגזירה הגיע לאוזניו של הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה, מיהר להרגיע את הקהילה המקומית, והרבה לנסוך בה תקווה ואמונה. עוד באותו יום כינס את תלמידיו הגדולים והודיע להם, כי למחרת עם שחר יעלו להתפלל על קברו של רבי עקיבא.

משל ונמשל

התורה היא בעבור ישראל

יש להבין, וכי מה ראו המלאכים לעבב את התורה שתישאר אצלם בשמים בעולמות העליונים, הלא ידעו כי התורה היא בעבור ישראל שיקיימוה, והם אינם שייכים בכל זה? והעניין יובן על דרך משל: לרב גדול שהיה מורה הוראה בעיר גדולה כמה שנים. ויהי לעת זקנותו בראותו כי כבדו עליו הטרדות בענייני העיר ובמשפטיהם הרבים, עלה בדעתו לכתוב לאנשי העיר הקטנה הסמוכה לקבלו עליהם לרב, כי שם יוכל לשבת בנחת ובשלווה בדחיות אנשים בה מעט. לכן תחילה הודיע בקהל עדתו, שאינו רוצה עוד להיות רב אצלם, והם ביקשו ממנו לבל יעשה דבר זה, כי איפה ימצאו רב גדול כמוהו, רק לאחר שראו כי לא יועילו בדבריהם, אז אמרו לו: רבנו, כטוב בעיניך עשה. ויכתוב הרב אל ראשי העיר הקטנה, אם תאבו, קבלוני נא אצלכם למורה, ויאספו יחד ויסכימו כולם ויאמרו טוב הדבר. וישכרו מהם אנשים וייקחו עגלות וישלחום להביא את הרב ואת ביתו. ויהי כאשר באו העגלות, מיד נקבצו כל גדולי העיר הגדולה, ולא הניחו אותו לנסוע מאצלם. אמר להם הרב: הלא שאלתי אליכם תחילה והסכמתם לדברי, ועתה מה לכם להתנגד? ויאמרו לו, רבנו, חלילה לנו מעשות כדבר הזה, הנה העגלות לפניך, קומו וסעו לכם כרצונכם. ויבואו שוב בעלי העגלה ויאסרו את המרכבה, והנה שוב התאספו אנשי העיר, וינתקו את הקשרים, ויתקוטטו עימם לאמור: אין אנו מניחים אתכם לקחת את רבנו מעירנו! וילכו בעלי העגלה לרב ויספרו לו את אשר אנשי העיר עושים להם, ולא האמין להם, כי היה הדבר לפלא בעיניו, איך חזרו והתעוררו שוב שנית ושלישית הלא כבר הפצירו בו מאז שישאר רבם ולא הועיל להם, ומה גם עתה שהוא עומד מוכן ומוזמן לנסוע. ויקרא הרב אותם אליו ויאמר להם, מה לכם להתקוטט עם בעלי העגלה חנם, הלא הם בתום לבבם ובניקיון כפיהם באו הנה, אחר כי הסכמתם על דבר זה. ויאמרו אליו, רבנו, הנה בכוונה עשינו דבר זה לטובתך, כי הנה פה עיר גדולה של חכמים וסופרים, רבים הם המבינים חכמתך וגדולתך, וידעו להיוהר בכבודך, אבל בעיר הקטנה אשר אנשים בה מעט לא ידעו ולא יבינו גדולתך. כי מעלת כבודו כתב אליהם שיקבלוהו לרב, ומי יודע אולי יחשבו, כי בני עירנו מאסו בך וגירשו אתך מחמת איזו סיבה, ולא יוהרו בכבודך כראוי, על כן יעצנו לעשות כן לעיני בעלי העגלה, למען יראו כמה יקרת הרב בעינינו, עד שאין אנו מניחים אותך לנסוע מאיתנו, וידעו מעתה להיוהר בכבודך כראוי.

והנמשל: כי התורה הקדושה, עת עלה ברצונו יתברך ליתנה למטה בארץ לזכות את בני האדם מורכבי החומר והצורה, הנה המלאכים גם כי ידעו כי התורה היא בעבור ישראל, עם כל זה התאמצו לחמוד יופייה בליבם, ואמרו "תנה הודך על השמים", ובכוונה תחילה עשו כן, כי חשו המלאכים פן אחרי שיקבלוהו בני האדם, לא יעריכוהו כערכה, כי יאמרו, אם הייתה חשובה מדוע הסכימו המלאכים שתדל למטה. מה גם שכל הניסים שעשה ה' יתברך עמם במצרים ועל הים, היו כולם על תנאי שיעבדו את האלוקים על ההר הזה ויקבלו תורתו. ואם התורה טובה ויקרה כל כך, לא היה צורך להרהיב ולהלהיב אותם בניסים ונפלאות שיקבלוהו, כי מי פתי שלא יאבה בה. על כן, בכוונה תחילה בעלות משה למרום לקבל התורה, בקשו המלאכים לפגוע בו, ובקשו מהקב"ה שישאירה אצלם, למען ידעו ישראל כמה היא חמודה בעליונים, ורק למען זכות אותם ניתנה להם, וכך יוהרו בכבודה והדרה.

(מתוך מאמר)

ואכן, כמו חוני המעגל בשעתו, חג רבי נחמן עוגה על הארץ וסידר את תלמידיו בתוכה כשהוא נעמד במרכז. הם פתחו בתפילות לפי הסדר שהורה להם. כל אותה שעה זרחה השמש בחוזקה והיכה בהם שרב כבד, והשמים נראו צחים מכל פיסת ענן. שעות ארוכות עמדו רבי נחמן ותלמידיו על עומדם והעתיירו בתפילה, אולם כל סימן שיבשר טוב לא נראה באופק.

כשהחלה השמש לערוב, הפסיק רבי נחמן את סדר התפילה הכללית. בקול רווי תחנונים שפך את תחינתו לפני קונו: "ריבונו-של-עולם, רחם על בניך ופתח לנו שערי שמים. הודע לכול כי יש לך אהובים בעולמך". כשסיים לומר מילים אלה, פנה לאחוריו ובפסיעות זריזות החל לצעוד במורד ההר. התלמידים, שהיו שקועים במחשבותיהם, לא הבחינו בשינויים שחלו בשיפולי הרקיע. אט-אט החלו עננים מתקשרים ורוחות החלו מנשבות בחוזקה. כשהגיעו לתחתית ההר, כבר היו השמים מכוסים עננים אפורים.

בהגיעם לעיר המתין להם קהל רב, ובראשם המושל המוסלמי. חיש-מהר עברה השמועה, כי רבי נחמן ותלמידיו, אותם תושבים אשכנזים שהואשמו בגרימת הבצורת, הם שחוללו את הנס, והכול יצאו לקבל את פניהם. כשנכנסו רבי נחמן ותלמידיו אל תוך העיר, כבר נפתחו ארובות השמים והגשם ניתך ארצה. תחילה ירדו טיפות מעטות, אך עד מהרה ירד גשם סוחף. ברגשי הכנעה ירד המושל מעל סוסו והשתחוה אפיים לפני רבי נחמן. הוא אף הפציר בו לעלות על סוסו ולרכוב עליו עד ביתו. שנים רבות הוסיף דבר המעשה הזה לקדש את שם ה' בקרב כל יושבי הסביבה.

צ"ן אדם לחברו

דאגה ליתום וליתומה

מסופר על הרה"ק ה"חתם סופר" זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי) שפעם בערב יום כיפור קרא לבתו ואמר לה: לכי לקצה העיר ששם גר בחור יתום, ל"ע, ולכי לקצה אחר של העיר ששם גרה יתומה, ל"ע, ואמרי להם שבעזרת השם יתברך אחרי יום הכיפורים, אני אשדך אותם. אמרה לו בתו: אבא, הרי אנו עומדים סמוך ל"כל נדרי", הציבור מחכה ועלינו ללכת לבית הכנסת לתפילה. לאחר יום הכיפורים אלך בעזרת השם. השיב לה ה"חתם סופר": בתי, אני צריך לקחת אתי את הזכות של המצווה הזאת לבית הכנסת.

למנוע צדקה – מנהג ישן

מסופר: כשנתמנה סניגורן של ישראל הרה"ק רבי לוי יצחק זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי) לרב בבארדיטשוב, התנה עם ראשי הקהל שלא יטריחוהו לשום אסיפה, אלא כשירצו לתקן תקנה חדשה. פעם רצו להנהיג לאסור על העניים לחזור על הפתחים ויספקו להם קיצבה מקופת הקהילה, והזמינו את רבי לוי יצחק לאסיפה. כאשר שמע במה המדובר, פתח את פיו בחכמה ואמר: הרי בפירוש הוסכם לא להטריחני לאסיפה שאין מציעים בה תקנה חדשה, ואילו מנהג זה לא לתת צדקה לעניים, הוא מנהג ישן נושן וכבר החזיקו בו אנשי סדום ועמורה,

כמובן מיד הורידו את הצעתם מעל הפרק.

אוהב ישראל

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ג תשרי) שנוהג היה לחתום תמיד במכתביו את שמו בצירוף "אוהב ישראל". פעם קרה כשהגיע בחתימתו לתיבות אוהב ישראל, נפל העט מידו. הרים את העט ושוב לא הצליח לחתום, הבין הצדיק שמן השמים מעכבים אותו, והתחיל לבכות מרה: מידה טובה אחת היתה לי ואף זו נטלו ממני. פשפש במעשיו שמא העליב או הכאיב למי שהוא, פשפש ולא מצא. קרא לבני ביתו ושאל אותם שמא העליבו הם את מי שהוא? והוברר שבאותו בוקר בא לביתו איש פשוט ומגושם, ורצה להיכנס אל הרבי ובני ביתו לא נתנו לו להיכנס. מיד צוה הצדיק שילכו לחפשו ולהביאו אליו, חפשו אותו ולא מצאוהו, לבסוף שמעו שהלך למקום שאינו הגון, הלכו לשם והביאו אותו לרבי, וסיפרו לו היכן מצאוהו. רבי מנחם מענדל לא שם לב לדבריהם, וקיבלו בסבר פנים יפות, ונהג בו כבוד גדול, וצוה להוציא עבורו כיבוד משקה ומיני מזונות, וביקש ממנו סליחה על שהעליבוהו בבוקר, האיש כשראה איך הרבי מחבבו ומכבדו, נכנסו הרהורי תשובה בלבו ובסוף חזר בתשובה שלימה ונעשה בעל תשובה גמור.

תלולא דצדקיא

יום שני כ"א תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר אליעזר מפרימישלאן (תלמיד הבעש"ט – תקל"א)
הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ב"ר ישראל מרוזין (תרס"ד)

יום ש' י"ב תשרי

הרה"ק רבי אהרן הלוי הורביץ מסטראשילא ב"ר משה הלוי (תקפ"ט)
הרה"ק רבי שרגא פייבל דאנציגער מגריצא ב"ר צבי הירש (תר"ט)

יום רביעי כ"ג תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל רובין הורביץ מלינסק ב"ר יעקב (תקס"ד)

הרה"ק רבי אריה לייב ניהויו מטאמסאו ב"ר יוסף (תר"כ)

הרה"ק רבי יחיאל מיכל טירער מדורוהי ב"ר יעקב יוסף.

יום חמישי כ"ד תשרי

הרה"ק רבי יוסף פאטשניק מברעזא ב"ר יצחק (תר"ל)

יום שישי כ"ה תשרי

רבי יהודה לייב מאוסטרהא (תלמיד הבעש"ט הק' – אביו של רבי יעקב יוסף – תק"כ)
הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב (תק"ע)
סניגורן של ישראל ב"ר מאיר (תק"ע)

הרה"ק רבי משה סופר מפרעשבורג (חתם סופר) ב"ר שמואל (תר"י)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטשין שליט"א
חז"ל: "ב"מ א"י אורח" רפ"ח ד' ס"א ה"ח על המעשים.

שנים מקרא ואחד תרגום (א')

(א) חייב אדם לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע, שנים מקרא ואחד תרגום. (שו"ע אורח סימן רפ"ה סעיף א')

(ב) ירא שמים ילמד גם פירוש רש"י על פרשת השבוע. (שם סעיף ב')

(ג) מצוה מן המובחר לקרותו בערב שבת, או מיום ראשון של אותו השבוע, ואם לא הספיק, ישלים לפני שעת אכילה בשבת, ואם לא הספיק, ישלים לפני מנחה בשבת, ואם לא הספיק, ישלים עד יום רביעי בשבוע הבא, ובדיעבד ישלים עד שמחת תורה. (שו"ע שם סעיף ג' – ד', ובשלחן ערוך הרב שם סעיף ה' – ו')

(ד) יש נוהגין לקרוא כל פסוק בנפרד שנים מקרא ואחד כך תרגום, ויש נוהגין לקרוא כל פרשה פתוחה או סתומה שנים מקרא ואחד כך תרגום. ומנהג הראשון יותר נכון. (שלחן ערוך הרב שם סעיף ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א

ב"ר מאיר נלב"ע כ"ה תשרי

תנצב"ה